

TPO- LIITON VUOSI 2024

SISÄLTÖ

Taiteen perusopetusliitto	1
Puheenjohtajalta	2
TPO-liiton vuosi lukuina	3
Liittoa ja toimintaa kehitetään muuttuvassa ympäristössä	4
Kulttuuriharrastamisen koetut vaikutukset	5
Luovuutta politiikkaan – Kreativitet i politiken	6
Hallitusohjelmassa useita taiteen perusopetuksen teemoja	7
Europarlamenttivaalit	8
Valmistautuminen vuoden 2025 vaaleihin	9
Hallinto, talous ja kumppanuudet	10
Hallitus ja jäsenet	11

TAITEEN PERUSOPETUSLIITTO

Taiteen perusopetusliitto on taiteen perusopetuksen edunvalvoja, asiantuntija ja aktiivinen vaikuttaja, joka nostaa esille taiteen perusopetuksen merkitystä ja asemaa muuttuvassa yhteiskunnassa.

Keskiössä on TPO-liiton jäsenliittojen yhteistyö.

Taiteen perusopetusliitto TPO ry on perustettu vuonna 2008.

ARVOMME

Asiantuntijuus Avoimuus Vastuullisuus

VISIOMME

Taiteen perusopetus on tärkeä osa valtakunnallista koulutusjärjestelmää.

TPO-liitolla on hyvät resurssit toimia taiteen perusopetuksen ja laadukkaan taidekasvatuksen edunvalvojana.

TPO-liitto on merkittävä yhteiskunnallinen keskustelija ja luovan osaamisen edistäjä.

PUHEENJOHTAJALTA

Vuosi 2024 oli Taiteen perusopetusliitolle vaikuttamisen, kehittämisen ja yhteisen suunnan kirkastamisen aikaa. Käynnissä oleva taiteen perusopetuksen **lain ja rahoitusjärjestelmän historiallisen suuri uudistus** on nostanut liiton keskeiseksi toimijaksi niin opetus- ja kulttuuriministeriön työryhmässä kuin kentän sisäisessä keskustelussa. TPO-liitto on tehnyt **aktiivista lausuntotyötä**, koordinoanut jäsenistön näkemyksiä ja tukenut oppilaitoksia yhteisten viestien muotoilussa.

Vuoden mittaan valmisteltiin myös **kulttuuripoliittista selontekoa**, johon liitto osallistui sekä puheenjohtajan että toiminnanjohtajan toimesta. Työ oli osa laajempaa vaikuttamisen kokonaisuutta, jossa yhdistyivät **lausunnot, kannanotot, tapahtumaosallistumiset ja suorat kontaktit päättäjiin**.

Kohokohtia olivat toista kertaa järjestetty **Luovuutta politiikkaan -kampanjaviikko**, joka toi 143 päättäjää 60 oppilaitokseen, sekä **Kulttuuriharrastamisen koetut vaikutukset -kysely**, jonka tulokset osoittivat taideharrastuksen vahvistavan oppimista, hyvinvointia ja osallisuutta. Näillä aineistoilla liitto rakensi vaikuttavaa viestintää myös tulevia vaaleja varten.

Strategiakaudella 2020–2025 **liiton rakenteita ja yhteistoimintaa on uudistettu**, ja jäsenjärjestöjen vuoropuhelu on syventynyt kauden lähestyessä loppuaan. TPO-liitto toimii ajassa, jossa taiteen perusopetuksen asema ei ole itsestäänselvyys – mutta sen tarve on suurempi kuin koskaan. Lämmin kiitos jokaiselle jäsenelle ja yhteistyökumppanille vuodesta, joka teki näkyväksi sen, mitä voimme yhdessä saada aikaan.

KAARLO HILDÉN

TPO-LIITON VUOSI LUKUINA

1 893 vastaajaa

Kulttuuriharrastamisen
koetut vaikutukset -
kyselyselvitykseen

350 osallistujaa

seminaareissa &
webinaareissa

**60 oppilaitosta
143 vierailijaa**

Luovuutta politiikkaan
-viikolla

10

lausuntoa &
kannanottoa

2

julkaistua
vaaliohjelmaa

15

aamukahvit jäsenistön
henkilöstölle

6

jäsenistön puheen- &
toiminnanjohtajien
kokousta

5

hallituksen kokousta

3

henkilöä
määräaikaisella
toimeksiannolla

1

vakinainen
kokoaikainen
työntekijä

LIITTOA JA TOIMINTAA KEHITETÄÄN MUUTTUVASSA YMPÄRISTÖSSÄ

TPO-liiton rakenteita on uudistettu kuluvalle strategiakaudella 2020–2025 taiteenalojen välisen keskustelun, tiedonkulun, jäsenjärjestöjen osallistumisen ja liiton osamisen ja verkostojen vahvistamiseksi. Seuraavan strategian laadintaan valmistauduttiin kokoamalla kuluvalle strategiakauden aikana tehtyjen muutosten vaikutuksia ja kysymällä kunkin jäsenjärjestön hallitukselta näkemyksiä jäsenliittojen omista tulevaisuuden visioista. Vuoden 2024 aikana liitolle laadittiin toimintaohje, jossa muun muassa kuvataan vastuut ja työnjako liiton eri ryhmien välillä.

Liiton hallitus tarjoaa laajemman yhteiskunnallisen näkymän taiteen perusopetukseen ja toimii alan viestin viejänä eri foorumeille. Sääntömääräisten tehtävien lisäksi hallitus sparraa liiton toimintaa ja tukee toiminnanjohtajan onnistumista tehtävässään. Liiton hallituksen muodostavat jäsenjärjestöistä valittavat sekä jäsenistön ulkopuolelta kutsutut henkilöt, joilla on vahva kokemus hallitustyöskentelystä ja aito kiinnostus taiteen perusopetusta kohtaan. Hallituksessa ei edusteta taiteen alaa, vaan sen jäsenet tekevät työtä taiteen perusopetuksen edistämiseksi.

Kuusi kertaa vuoden aikana kokoontunut **jäsenjärjestöjen puheen- ja toiminnanjohtajien ryhmä** käy keskustelua taiteen perusopetuksen ajankohtaisista asioista, tulevaisuuden suuntaviivoista sekä TPO-liiton toiminnasta ja sen kehittamisestä. Ryhmässä käytävien keskustelujen avulla lisätään keskinäistä ymmärrystä ja tiedonvaihtoa eri taiteenalojen opetukseen liittyvistä kysymyksistä ja yhteensovitetään järjestöjen kantoja kirkastettaviksi yhteisiksi viesteiksi. Kokousten rakenne muodostuu TPO-liiton strategiaan pohjautuen vaikuttamistyön ja yhteiskunnallisen näkökulman toimista sekä liiton kehittämiseen liittyvistä toimenpiteistä.

TPO-liitto kutsuu **jäsenjärjestöjen toimistot aamukahveille** joka toinen viikko. Kahveilla sovitaan käytännön asioiden toteutuksesta, kuten yhteisten koulutusten teemoista ja ajankohdista, ja käydään läpi vaikuttamistyön kampanjoiden toteutusta. Vuonna 2024 toimistot kokoontuivat lisäksi laatimaan yhteistä OKKA-säätiön sertifiointiin tähtäävää kestävyysarviointia.

VAIKUTTAMISTYÖLLÄ
VAHVISTETAAN TAITEEN
PERUSOPETUKSEN
TUNNETTUUTTA JA
NOSTETAAN ESIIN
TOIMINNAN
MERKITYKSELLISYTTÄ

KULTTUURIHARRASTAMISEN KOETUT VAIKUTUKSET

Käytössämme on ensimmäistä kertaa laaja aineisto taiteen perusopetuksen oppilaiden näkemyksistä harrastuksensa vaikutuksista, kun 1 893 taiteen perusopetuksen yhdeksän eri taiteenalan eri ikäistä oppilasta eri puolilta maata kertoi kokemuksistaan.

Taiteen perusopetuksen parissa koetaan oppimisen iloa, tullaan hyväksytyksi ja opittuja taitoja hyödynnetään myös koulussa, työpaikalla tai muuten elämässä. Taideharrastaminen lisää luovuutta ja mielikuvituksen käyttöä ja tarjoaa positiivisia haasteita. Harrastus tuo hyvän mielen ja lisää hyvinvointia.

Taiteen perusopetusliitto neuvotteli kumppanuudesta Kansalaisfoorumin kanssa, ja keväällä 2024 kerättiin kyselyaineisto Kansalaisfoorumin ja sen jäsenjärjestöjen luoman mittariston avulla. Kulttuuriharrastamisen koetut vaikutukset -selvitys ja mittaristo tekevät kulttuuriharrastamisen merkitystä, arvoa ja vaikutuksia näkyväksi myös päättäjille ja vaikuttajille. Taiteen perusopetusliitto jäsenjärjestöineen oli mukana muovaamassa kyselyn kysymyksiä sopiviksi myös nuoremmille ikäryhmille. TPO-liiton toteuttamaan kyselyyn oli mahdollista vastata myös ruotsiksi.

Ensimmäisiä tuloksia saatiin jo alkukesästä, ja niitä päästiin jakamaan Porissa SuomiAreenassa. Kesän aikana liitolle työskennellyt lina Pärssinen purki vastausaineistoa ja kirjoitti selvitysraporttia. Kokonaisuudessaan tulokset julkaistiin 18.9.2024 yhdessä Kansalaisfoorumin kanssa järjestetyssä Vaikuttavaa kulttuuriharrastamista -seminaarissa Pikkuparlamentin Kansalaisinfossa. Tuloksista laadittiin verkkojulkaisu suomeksi ja ruotsiksi ja flyer kummallakin kielellä jaettavaksi myös vuoden 2025 Educa-messuilla ja Luovuutta politiikkaan -viikolla.

LUOVUUTTA POLITIIKKAAN – KREATIVITET I POLITIKEN

Kuva: Turun Nuori Teatteri

Luovuutta politiikkaan – Kreativitet i politiken -kampanjaviikko toi päättäjiä toista kertaa vierailuille taiteen perusopetuksen ja taidealan toisen asteen ammatillisiin oppilaitoksiin 5.–11.2.2024. Valtakunnallisessa kampanjassa oli mukana 60 eri taiteenalojen oppilaitosta ja 143 vierailevaa poliitikkoa eri puolilta maata.

Kampanjaviikon aikana päättäjät osallistuivat muun muassa tanssitunneille, kokeilivat eri instrumentteja, kuulivat sanataideoppilaiden tekstejä ja tutustuivat käsityön tekniikoihin. Viikolla tehtiin myös improvisaatioharjoituksia ja kokeiltiin jonglöörausta sekä animaation tekemistä. Samalla käytiin keskusteluja niin poliitikon työstä kuin taideharrastusten ja -opintojen merkityksestä lapsille ja nuorille. Esiin nousi tekemisen ilo, luovuuden ja mielikuvituksen käytön mukanaan tuoma innostus ja osaamisen taustalla oleva pitkäjänteinen harjoittelu.

Vierailijoita oli kaikista eduskuntapuolueista ja osa päättäjistä ehti viikon aikana tutustumaan useampaankin oppilaitokseen. Erityisen ahkerasti oppilaitoksissa vierailivat kunnanvaltuutetut, ja myös useita valtuustojen puheenjohtajia oli liikkeellä. Kunnanhallitusten ja lautakuntien jäseniä ja puheenjohtajia, aluevaltuutettuja ja kansanedustajia oli vierailijoiden joukossa lukuisia. Myös kunnan- ja kaupunginjohtajia osallistui viikon ohjelmaan.

Kampanjaviikko halutaan vakiinnuttaa vuosittaiseksi, ja sitä kehitetään edelleen myös osallistujilta saatavan palautteen, ideoiden ja kokemusten avulla. Töitä kampanjaviikon parissa tehdään liitossa lähes ympäri vuoden. Seuraavan vuoden kampanjaan valmistautuminen aloitettiin syksyllä uudistamalla kampanjan ilme, rekrytoimalla viestintäkoordinaattori, järjestämällä oppilaitoksille kaksikielisiä (fi/sv) sparrauskahveja ja lähettämällä puoluetoimistoille tietoa tulevasta kampanjasta.

HALLITUSOHJELMASSA USEITA TAITEEN PERUSOPETUKSEN TEEMOJA

Lausuntojen ja kannanottojen lisäksi liitto tekee aktiivista vaikuttamistyötä toimimalla verkostoissa, järjestämällä tapaamisia ja pitämällä säännöllisesti yhteyttä päätöksentekijöihin ja valmistelijoihin ja jakamalla tietoa alaa koskevista asioista. Liittoa kutsutaan myös useita kertoja vuodessa kertomaan alasta eri tahojen järjestämiin tilaisuuksiin ja osallistujaksi muun muassa paneelikeskusteluihin.

Pääministeri Orpon hallituksen ohjelmassa on useita kirjauksia, joiden parissa myös TPO-liitto tekee töitä. Keskeisin on koulutusmuodon historiallisen suuri **lain ja rahoitusjärjestelmän uudistaminen taiteen perusopetuksen saavutettavuuden parantamiseksi eri taiteenalat huomioiden**. TPO-liiton toiminnanjohtaja on jäsenenä opetus- ja kulttuuriministeriön asettamassa työryhmässä, joka tekee ehdotuksensa uudistuksen toteutuksesta. Mukana ryhmässä on myös liiton jäsenjärjestöjen edustus. Työryhmä kokoontui vuoden 2024 aikana 13 kertaa. Lisäksi jäsenistön kanssa pidettiin keskinäisiä tapaamisia kokousten välillä ja tuotettiin materiaalia ja ehdotuksia työryhmän työn tueksi. TPO-liiton verkkosivuilla uudistusta on voinut seurata toiminnanjohtajan ja jäsenjärjestöjen edustajien kirjoittaman blogisarjan kautta.

Taito- ja taideaineiden kirjoittamisen mahdollistava ylioppilastutkintouudistus sekä lukiodiplomien kehittäminen vaikuttavat taiteen perusopetuksen oppilaitosten toimintaan. Aiheesta käytiin vuoden aikana keskustelua jäsenistön kesken ja näkemyksiä viestittiin asian valmistelijoille. Keskeisiä viestejä olivat taideaineiden prosessimaisen luonteen tunnistaminen ja kirjoitettavan taideaineen merkitys seuraaviin opintoihin hakeuduttaessa. Lukiodiplomien osalta tärkeä teema on muun muassa sana- ja sirkustaiteen diplomien saaminen mukaan diplomivalikoimaan.

Kulttuuripoliittisen selonteon valmistelu oli käynnissä opetus- ja kulttuuriministeriössä toimintavuoden aikana. TPO-liitto otti osaa selonteon valmistelusta käytyyn keskusteluun muun muassa osallistumalla asiasta järjestettyihin tilaisuuksiin ja jättämällä kirjallisia kannanottoja. Liiton puheenjohtajana toimiva Taideyliopiston rehtori Kaarlo Hildén oli jäsenenä opetus- ja kulttuuriministeriön nimeämässä valmisteluryhmässä.

EUROPARLAMENTTIVAALIT

Vuonna 2024 pidettiin kahdet vaalit, vuoden käynnistyessä tammikuussa presidentinvaalin merkeissä ja jatkuessa kohti kesäkuusia europarlamenttivaaleja.

TPO-liiton tehtävänä on nostaa taiteen perusopetus mukaan yhteiskunnalliseen keskusteluun. Työtä tehdään muun muassa tuomalla taideopetuksen vaikutuksia esiin useista eri näkökulmista.

TPO-liiton ja sen jäsenjärjestöjen ja Suomen konservatorioliiton yhteinen europarlamenttivaaliohjelma muistutti, että taiteen perusopetus ja kulttuurialan ammatillinen koulutus vahvistavat lasten ja nuorten aktiivista kansalaisuutta, luottamusta demokratiaan, osallisuuden kokemusta, kriisinkestävyyttä ja henkistä huoltovarmuutta.

Varmistamalla osallistumismahdollisuudet kaikille luodaan edellytyksiä uudenlaisen yhteiskunnan ratkaisujen rakentamiselle, vahvemmalle hyvinvoinnille ja kestäväälle tulevaisuudelle.

Ratkaisun avaimia tarjonnut ohjelma julkaistiin suomeksi ja ruotsiksi.

Eurovaaliviestejä jaettiin sekä liiton sosiaalisen median kanavissa että sähköpostitse muun muassa puoluetoimistoille ja keskeisille päättäjille, kuten Sivistysvaliokunnan jäsenille sekä eduskuntapuolueiden ehdokkaille. Liitto oli mukana myös KULTA ry:n eurovaalikampanjoinnissa.

VALMISTAUTUMINEN VUODEN 2025 VAALEIHIN

Vaikuttamistyö on pitkäjänteistä ja jatkuvaa. Vuoden 2025 kunta- ja aluevaaleihin ryhdyttiin liitossa valmistautumaan hyvissä ajoin vuoden 2024 aikana.

TPO-liiton ja sen jäsenjärjestöjen ja Suomen konservatorioliiton yhteiselle kunta- ja aluevaalikampanjalle luotiin visuaalinen ja tunnistettava ilme, ja vaaliohjelma valmistui syksyn aikana. Suomeksi ja ruotsiksi laadittua ohjelmaa ja sen viestejä jaettiin loppuvuodesta muun muassa puoluetoimistoille. Tavoitteet nostettiin keskusteluun Luovuutta politiikkaan -viikon sparrauskahveilla, oppilaitoksille hyödynnettäviksi kampanjaviikon aikana. Myös jäsenistö jakoi ohjelmaa.

Kunta- ja aluevaaleissa ratkaisevin vaikuttamistyö tehdään oppilaitoksissa. Oppilaitosverkoston kautta olemme läsnä lähes jokaisessa kunnassa. Tuomalla esiin keskeisiä näkökulmia ja taideopetuksen vaikuttavuutta yhä uudelleen, saadaan askel askeleelta lisättyä päättäjien tietoisuutta ja ymmärrystä taiteen perusopetuksesta. Yhteisillä sanoituksilla ja viesteillä, sekä näyttämällä päättäjille käytännössä mitä taideopetus on, saavutetaan isoja vaikutuksia.

Vuoden 2025 vaaleihin liiton oppilaitoksille tarjoamat kolme keskeisintä vaikuttamistyön välinettä ovat:

- Luovuutta politiikkaan -viikko
- Kulttuuriharrastamisen koetut vaikutukset -selvitysraportti ja sen tulokset
- Kunta- ja aluevaaliohjelma

HALLINTO, TALOUS JA KUMPPANUUDET

Henkilöstö

Liitolla oli palkattuna kokopäiväinen toiminnanjohtaja. Taloushallinto hankittiin ostopalveluna Leila Kavenilta. Luovuutta politiikkaan -viikon osa- ja määräaikaisena viestintäkoordinaattorina toimi Laura Aspelin sekä vuoden 2025 kampanjassa syksyllä työnsä aloittanut Hanna Möttönen. Iina Pärssinen analysoi kesän ajan Kulttuuriharrastamisen koetut vaikutukset -kyselyn vastausaineistoa ja kirjoitti selvitysraporttia. Yhteistyösopimus Suomen konservatorioliiton kanssa mahdollisti kustannusten ja henkilöstöresurssien jakamisen erityisesti vaikuttamistyön kampanjoiden ja koulutusten suunnittelussa ja toteutuksessa.

Talous

TPO-liiton rahoituspohjaa vahvistettiin vuonna 2023 toteutetun uudistuksen avulla, jonka myötä valtionosuuden piirissä olevat jäsenjärjestöjen jäsenoppilaitokset osallistuvat TPO-liiton vaikuttamistyön kustannuksiin. Toimenpiteellä varauduttiin myös tuleviin valtionavustusten leikkauksiin. TPO-liiton talous nojaa uudistuksesta huolimatta ministeriön myöntämään harkinnanvaraiseen toiminta-avustukseen. Tilikauden ylijäämä on 2 733,67 euroa.

Jäsenyydet ja kumppanuudet

TPO-liitto on taide- ja kulttuurialan keskusjärjestö KULTA ry:n, Sivistysala Sivistan sekä Kulttuuria kaikille palvelun jäsen ja Suomen taide- ja kulttuurikasvatuksen observatorion kumppani. Liitto pitää aktiivisesti yhteyttä muun muassa Suomen Kuntaliittoon, Kansalaisopistojen liittoon, Opetusalan Ammattijärjestö OAJ:hin sekä Opetushallitukseen, opetus- ja kulttuuriministeriöön ja eduskuntaan.

Toiminnanjohtaja edustaa TPO-liittoa Nuori Kulttuuri neuvottelukunnassa, FRAME-säätiön valtuuskunnassa, Kulturum - forum för konstundervisning hankkeen ohjausryhmässä, opetus- ja kulttuuriministeriön asettamassa taiteen perusopetuksen lain ja rahoitusjärjestelmän uudistamista valmistelevalle työryhmälle sekä Taide- ja kulttuurikasvatuksen Observatoriossa. Observatoriossa liittoa edusti vuonna 2024 lisäksi Suomen sanataideopetuksen seuran toiminnanjohtaja Ninni Pehkonen.

HALLITUS

PUHEENJOHTAJA

Taideyliopiston rehtori Kaarlo Hildén

VARAPUHEENJOHTAJA

Toimitusjohtaja Kaarina Gould

JÄSENET

Eurooppa- ja omistajaohjausministeri Anders Adlercreutz (5.7.2024 asti)

Kulttuurijohtaja Sami Ylisaari

Taitoliiton toiminnanjohtaja Minna Hyytiäinen

Suomen tanssioppilaitosten liiton puheenjohtaja Mia Lappalainen

Suomen sanataideopetuksen seuran puheenjohtaja Tiina Åhlgren

Hallituksen sihteerinä toimi liiton toiminnanjohtaja Viivi Seirala.

Hallitus kokoontui vuoden aikana viisi kertaa.

JÄSENET

Liitolla on kuusi yhteisöjäsentä:

Esittävien taiteiden oppilaitosten liitto ETOL ry

Käsi- ja taideteollisuusliitto Taito ry

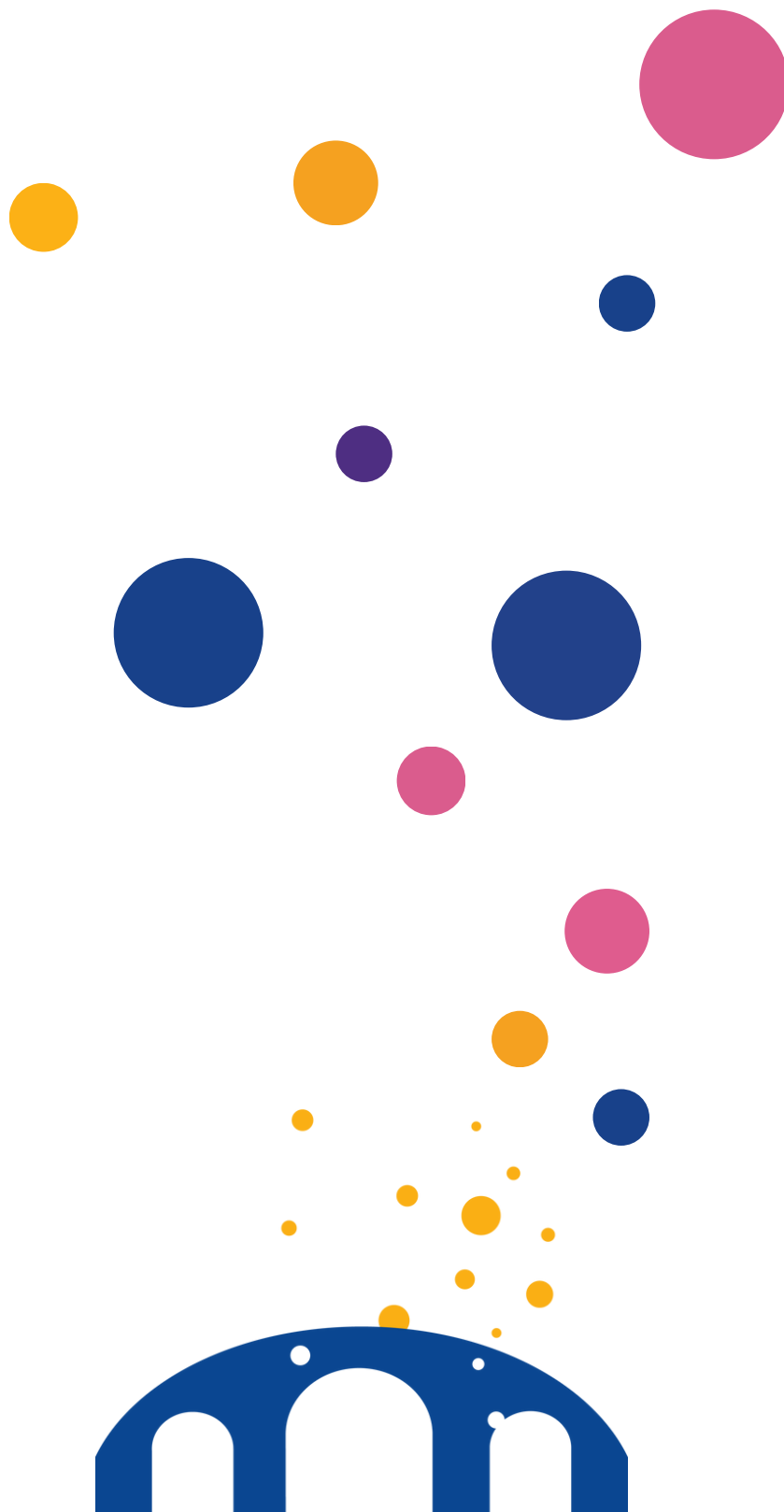
Kuvataidekoulujen liitto ry

Suomen musiikkioppilaitosten liitto ry

Suomen sanataideopetuksen seura ry

Suomen tanssioppilaitosten liitto STOPP ry

Taiteen perusopetusliitto TPO ry

www.artsedu.fi info@artsedu.fi

FB & IG @TPOLIitto